

Dân-bào

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU

TÒA-SOẠN VÀ TRỊ-SỰ: 76 WIELE HA-NỘI - GIẤY NƠI: 479 - SỐ 802-303 - NGÀY 7-8-45 - GIÁ 6660

« Ngày Độc-Lập »

Trước « ngày độc lập » một hôm, một bạn đồng nghiệp làm một cuộc phỏng vấn cấp tốc, hỏi tôi: « Cảm tưởng của chị đối với « Ngày độc lập » là thế nào, ngày mai ra sao ? »

Tôi vội vã trả lời không suy nghĩ: « Vui mừng, hân hoan ».

Thật vậy, tôi đã trả lời theo sự bùng nổ của sức thành thực của lòng tôi. Tôi không còn nhớ rằng khi tôi trả lời câu hỏi thì nước tôi chưa thành thực độc lập. Nên độc lập còn phải đợi và chắc sẽ phải đợi bằng bao nhiêu sự khó khăn nữa.

Mặc cái sự thực hiển nhiên ấy tôi vẫn yên trí rằng nước tôi đang độc lập đây và sẽ độc lập mãi mãi và mãi mãi và cái Ngày độc lập tôi chờ vào ngày mai quá nhiên, đích thực là ngày kỷ niệm nền độc lập đã tới, đã về chắc chắn và hoàn toàn với bà mẹ Việt Nam của tôi.

Đứng ở tâm bất một tí thì nào cái sự yên trí của tôi đây, bằng cách nêu lên những điều bi quan, thấp thỏm. Không, tôi không thấp thỏm gì cả. Tôi chắc chắn tin tưởng nước tôi độc lập. Mà nào có phải mình tôi tin tưởng thế đâu. Tất cả hai mươi triệu đồng bào của tôi đồng một tin tưởng như tôi, trở nên một mối đồng cảm sâu xa và mãnh liệt đến nỗi tôi thấy mỗi đồng cảm đó đã gạt lên thành khí thiêng, pha vào trộn vào không khí tôi đang hít thở đây. Ôi! Khí thiêng sông núi. Sông núi Việt Nam! Bà bất nên lời, nước bất nên lời, sông núi Việt Nam bất nên lời... và ngất khí thiêng lên rồi. Quân rầm rầm! Đứng mong đợi xèo lên non sông gấm vóc, non sông thần thánh của chúng ta!

NHIỆM VỤ ĐẦU TIÊN của Phụ-nữ mới

Những đêm u ám giai đặng dặc mà chúng ta đã sống hơn sáu mươi năm nay, giờ đã tan tành và hé chút ánh dương quang, cho chúng ta thấy đường sáng đi ra ngoài ngục thất. Cho đường ấy là ngày nay, ngày mới mẻ, sáng sủa đầy hi vọng, đang mở rộng chờ chúng ta, cho chúng ta đi đến mục đích của nó là việc xây dựng nền độc-lập.

Đứng trước nền độc lập, phụ nữ chúng ta phải có định kiến rõ rệt về đời sống của mình, chúng ta nên nhận thấy rằng, cuộc sống hiện tại của chúng ta là cuộc sống của một người phụ nữ tị nạn, trong giai đoạn này có nhiều điều cần đổi mới. Người đàn bà hiện thời không phải chỉ còn là người mẹ hiền, vợ thảo của chồng con hay là người nội trợ giỏi cho gia đình mà thôi. Chính người ấy lại còn phải là một người dân của Tổ quốc, do xương máu, và nỗ lực của ông bà cha mẹ, chị em không hổ thẹn, cúi gằm.

Hoàng mang trước tình thế, ngơ ngác trên ngã ba đường cái, có nhiều chị em không biết đi về đâu, có nhiều chị em phân vân giữa hai con đường. Chúng ta phải làm gì trong lúc này? Là một câu hỏi ấy có lẽ là lời nói của hàng ngàn chị em đương chờ một câu trả lời rõ rệt.

Trả lời câu hỏi trên kia, chị em chúng ta không còn gì hơn là đứng lên mà độc lập. Chúng ta nên hiểu mấy chữ này đây theo một ý nghĩa thiêng liêng vì cao quý hơn, không phải ứng phó nền độc lập là chỉ đi dự các cuộc biểu tình, hô hào xuống đường cứu dân quyền, dân chủ, theo cờ, cờ biển đây nhà, cho nên độc lập thực một phong trào mới mẻ, ai theo ta cũng theo, miễn là công cuộc ấy không phương hại gì đến ta cả. Tất cả chỉ là một ý niệm sai lầm, chúng ta nên biết rằng, lấy lại nền độc-lập không phải chỉ để dành như thế. Chúng ta cần phải hy sinh tài sản và tính mệnh chúng ta vì nó (có lẽ là cái tính mệnh của chúng ta) và con cháu ta (này) để đòi lại tương lai vinh quang tốt đẹp.

Chị em bạn gái chúng ta hãy cùng nhau đi gầy, tay nắm tay, thế cũng như nhà tâm đoàn kết, đi cùng với anh em bạn trai đi để giành giật sinh mệnh chúng ta mà chúng ta đã mất. Sinh mệnh đoàn kết của chúng ta cần phải chặt chẽ, vững mạnh và cần phải biết phân. Dù vào sinh ra tử, dù nguy hiểm đến thân danh, tài sản, chúng ta cũng nên coi là việc nhỏ.

Nền độc lập của chúng ta này mai đây sẽ được bảo vệ, sự thành bại là do ở tình thần đoàn kết của chị em chúng ta và tất cả các tầng lớp giải phóng xã hội. Chúng ta hãy cố gắng, nỗ lực, cố gắng, sự đưa chúng ta lên đường vinh quang.

Những giải roạng xanh những thửa đất nâu những mái nhà tranh lợp rơm, những phố xá tập nập với những nhà rộng, lâu đài và cả vùng không khí bao trùm khắp giải đất Việt-Nam!

Các người ơi! Các người đã trở về với tôi, tôi đã trở về với các người. Chúng ta đã trở về với nhau tự do, công nhiên cho nhau để trở về, về sau này... Tôi muốn áp mặt xuống Đất, hôn Đất, Đất Việt Nam của tôi! Tôi giờ tay lên Trời, muốn ôm lấy vòng Trời, Trời Việt-Nam của tôi!... Chúng ta sẽ yêu nhau mãi mãi, chúng ta sẽ thương nhau mãi mãi nhé!

Không, tôi không bao giờ bỏ Đất! Đất mẹ của tôi! Mẹ con ta sẽ không bao giờ xa nhau nữa. Mẹ giữ lấy con, con gìn lấy mẹ, quên quít lấy nhau, bám riết lấy nhau... Con không để cho ai lấy đi của mẹ một mảnh đất, mẹ giữ không để cho ai cướp đi của con một mảnh lòng. Đất Mẹ nguyên vẹn về con. Lòng con nguyên vẹn về Mẹ... Đợi đời và kiếp kiếp!

Viết không dũa ý
Buổi sáng « NGÀY ĐỘC LẬP » năm thứ nhất
nước Việt-Nam Dân-chủ Cộng-hòa
THUY-AN

Tôi đã gặp hai nữ chiến-sĩ trong toán quân xung phong

Hôm 30 tháng 8 toán quân xung-phong đã chính thức ra mắt đồng bào Hà-nội. Sự hoan nghênh không ai tít ai cũng biết nhiệt liệt vô chừng tuy đây mới chỉ là một bộ đội gồm có 500 chiến sĩ nhưng sự dũng mãnh, sự tăng trưởng hiện rõ rệt trên nét mặt thanh thớt đã mang lại cho dân chúng một tin cậy vững vàng và đã cho họ thấy rằng một tinh thần chiến đấu hy sinh rất cảm động.

Điều đáng kể và đáng kể riêng với chị em chúng ta là trong số chiến sĩ ấy có bảy nữ chiến sĩ cũng áo ngắn, quần chẹt, cũng cái nịt gọn ghẽ, cũng trường vải vai, đeo găm gài lưng. Trong các chị hàng đầu đi, da đen sạm vì mưa nắng, và quả cảm át hết một kiểu mũ như những của dân bà ta bất giá bất tri tướng tượng quay lại một hơi rất xa, thời các bà Trưng, Triệu chỉ huy đoàn nữ binh hùng mạnh. Người xưa ăn cũng thế này...

Tôi, trong một chiều cùng với một số chị em mang quà bánh đến trại Bảo An Bình để trở lòng hăm mộ và ủy lạo đoàn quân xung phong nói trên, đã may mắn được gặp hai chị nữ chiến sĩ. Là hai bạn bè một đảng điệu rất thành thạo, rất « nhà nghề », một chị tháo súng đeo trên vai, đứng cạnh bàn rồi mới quay lại tiếp chúng tôi. Có lẽ coi bộ chiến đấu, chị có vẻ dễ dàng lắm về cái cảm giác gần gũi với chị em, chúng tôi, một số phụ-nữ kiều đường của cái đất Hà-Thành giữ vẻ phong lưu cả ở cái thời bình lặn, đến thăm đoàn chiến sĩ mà vẫn y phục sắc sảo lặn phẩn điểm son tó. Chẳng biết các chị bạn đồng hành của tôi hôm ấy nghĩ sao, chứ riêng tôi hôm ấy nhìn hai chị nữ chiến sĩ tôi đã ngỡ ngàng cho cái mặt phân vô dụng không hợp chỗ của tôi quá...

Tôi chắc tôi sẽ còn phải ngỡ ngàng ngẩn ngơ nữa còn vì sắp được nghe những lời nói rất cứng cỏi của hai chị chiến sĩ, giọng nói của nhà binh. Nhưng không, hai miệng cười nở ra rất tươi, các chị nữ chiến sĩ bắt đầu trò chuyện với chúng tôi vẫn bằng cái giọng êm đềm riêng biệt của đàn bà, vẻ sự sinh hoạt, sự luyện tập của các chị ở chiến khu. Các chị kể một cách chân thực ngay thơ như ta kể một chuyện ăn chuyện uống! Một chị, nguyên là cựu nữ sinh trường Đồng Khánh thì hí hửng nói vừa cười. « Hồi mới lên chiến khu thấy cảnh sống của các chiến sĩ kham khổ quá, kham khổ không thể tả được, thường khi giường ngủ chỉ là một tấm cây, em chao ngựa quá chỉ muốn về với gia đình. Nhưng rồi chị ít lâu quen đi, quen với tất cả những sự khó nhọc gian lao, thì lại không muốn về nữa, ai đuổi cũng không về. »

Đó tất cả những chiến đấu hy sinh tại chiến khu của một nữ chiến sĩ được tự thuật lại bằng những lời tự nhiên và khiêm tốn như thế, lầu lầu (Xem tiếp trang 2)

Chị hãy nhớ!

Nước ta có bà Trưng, bà Triệu là hai nữ anh hùng. Phương ngôn ta có câu: Giặc đến nhà đàn bà cũng đánh. Vậy thì: Nếu nền độc lập của chúng ta có phải đợi bằng xương máu, chị hãy theo gương bà Trưng, bà Triệu và thực hành quyết liệt câu phương ngôn trên.

MỘT LÁ THƯ GỬI CHO CHỊ ĐỘC - GIÀ

Sở báo này chị sẽ không thấy nổi với chị về những vấn đề bao gồm trong phạm vi gia đình như trước nữa. Nó còn phải nói với chị về những vấn đề khác mà vấn đề phải nói trước hết là vấn đề độc lập của nước nhà, đang làm sôi nổi tâm hồn cả toàn thể quốc dân Việt-Việt. Vâng, chị, một phần tử của toàn thể quốc dân, tôi tìm chị cũng đang chung một lòng sôi nổi, một tình tha thiết đó. Chẳng thế tôi lại gặp chị hằng hái tham dự vào các cuộc biểu tình vĩ đại. Chẳng thế mà hôm rằm tháng bảy vừa rồi trong các đền chùa tôi nghe thấy chị đọc khẩu ca Thần linh phù trợ cho nền độc lập của nước nhà. Chị ơi! Tôi kính bái và sung sướng biết bao! Thì ra bao nhiêu năm dưới ách đô hộ, bao nhiêu năm bị lôi cuốn trong những phong trào đối tượng mà bọn thực dân đã gây ra để làm hư hỏng tâm tính chị lòng yêu nước của chị vẫn ấp ủ âm thầm để dịp này hiểu ra, rõ rệt và mãnh liệt vô cùng. Vì tôi còn nghe chị nhiệt thành tuyên bố hy sinh cả tính mệnh cho nền độc lập của tổ quốc.

LỜI HIỂU TRIỀU CÁC BA MẸ

Ngày nay các bạn đã hiểu rõ thấy các nhục khổ của đời sống nô lệ là thế nào rồi, các các bạn đã nhận rõ thấy cha mình, chồng mình trong thế hệ này đã chịu nhục là dường nào... Nay nước Nam-Việt ta đã đến thời kỳ giải phóng. Muốn được hoàn toàn giải phóng, hoàn toàn độc lập, cần phải có sự ủng hộ, sự đoàn kết và hy sinh của dân chúng. Mà dân chúng đó là ai?... - Có phải là các bạn, chúng và con các bạn không?

Như vậy bạn còn chờ gì, không khuyến khích chống con và tự mình đem tài lực ra giúp nước, trong lúc nước cần người như thế này.

Các bạn nên biết rằng nền độc lập rất cao hệ với hạnh phúc gia đình nhà của chúng ta, đời sống của chúng ta bao giờ cũng phải theo với số phận nước Việt-Nam và được ảnh hưởng tới hay xấu là quyền lợi của nước Việt-Nam sau này.

Các bạn hãy trông lại những năm tháng đã qua, năm tháng tôi đen đầy máu và nước mắt chúng ta và chống con chúng ta đã nhục nhằn, khổ nạn bao nhiêu, khi còn ở dưới quyền thực dân của người Pháp. Mấy chục năm nô lệ, kiếp sống tôi đời, từ hôm làm cho chúng ta có mặt như mù, có tai gì điếc mà chờ cho đến ngày nay.

Hỡi các bà mẹ, ngày này là ngày các bạn hãy đứng lên, hãy vui vẻ khuyến khích chống con chúng ta, đem tự thân chúng ta ra giúp nước trong lúc này. Các bạn hãy cười lên, bảo con chống con các bạn biết rằng, đời sống các người thân yêu của các người ấy trong thời gian này, giờ này phải lệ thuộc vào tổ quốc, phải dành cho tổ quốc đầy đủ quyền lợi đồng bằng báo đến tổ quốc, thế là đầy vui lòng.

Chúng ta hãy bắt chước hai bà mẹ hiền đời xưa, mẹ Vương lung và Từ trư, hai bà mẹ đã vui mừng khi thấy con mình được chết vì vua vì nước.

Đền bà Việt-Nam chúng ta xưa nay vẫn có tiếng là bang phụ nữ rất nhiều hi sinh, chúng ta chưa không còn tiếc gì mà không hi sinh nữa. Rồi đây anh sống, hưng thịnh sẽ hi sinh ở nhà, chị và thân quyến, con cháu, các bà sẽ hưởng đời đời hạnh phúc chung, hạnh phúc của hàng ngàn con cháu, con đường hạnh phúc ấy, và hiện giờ chúng ta đang hướng tới là...

BẢO ĐÀN BÀ TẠM NGHỊ

Trước tình thế hiện thời của nước nhà, chúng tôi cần phải đưa một đường lối, định một tôn chỉ rõ ràng rõ ràng hơn cho tờ Dân-Bào để có thể dự phần vào một tinh thần mới cho phụ-nữ Việt-Nam ta. Nên số này, phát hành rồi, chúng tôi sẽ làm nghị ít lâu để chỉnh sửa tòa soạn. Thời kỳ tạm nghỉ chúng tôi sẽ có thư rất ngắn.

TUẦN BÁO DAN BÀ

Máu chị vẫn giữ được tình chất giống máu bà Trưng bà Triệu. Chị không hổ thẹn với cái danh hiệu là con, là cháu của các vị Nữ anh hùng, và chị cũng không đến nỗi xuống ngang với những chị em đồng thời cùng chị đã tự đưa thân vào con đường cách mệnh mưu cầu giải phóng cho Quốc-gia.

Nhưng chị ở bên lòng ái quốc nhiệt thành của chị tôi còn thấy chị có vẻ gì như « người như hoàng mang trước cái chiến thế mới mẻ và đến với chúng ta. E ngại hoàng mang có lẽ một phần vì chị không hiểu cái chính thể đó như thế nào, và không lý hội được cái lịch trình tiến hóa của nhân loại về những tư tưởng chính trị, đến cái giai đoạn kết liễu chiến tranh này, tôi phải đưa chúng ta tới cuộc nhân dân chính quyền. Tôi không trách chị sự không hiểu biết đó. Trong thời Pháp thuộc bọn thực dân đã cố ý không cho chị có những tư tưởng chính trị; nhưng sự thảo luận về loại đó, chúng hết sức ngăn cản sự lưu hành. Và chúng tôi đi, chính chị cũng không thích biết thích hiểu gì về chính trị, thích hiểu chị và một số rất đông các chị khác cũng học vào như chị mà không, có một ý thức gì dù sơ lược về những chế độ chính trị khác nhau thì biết ở cả nước trên thế giới. Con gái các chị việc thiên hạ (nhì nữ há quan thiên hạ sự) chị nghĩ thế. Nhưng thời đại này dù chúng ta không muốn quay tâm trí thiên hạ sự mà những thiên hạ sự vẫn tới tận trước mắt ta bất luận ta không biết không được đây chị à: Hoàng chí trong tình thế đặc biệt của nước nhà hiện thời, chị không thể giữ thái độ này được. Chị không thể đứng xa xa với những sự ngơ ngác hoàng mang chị không thể giữ thái độ trung lập để trốn tránh nhiệm vụ công việc. Chị phải đến gần phải sát nhập để hiểu, để nhiệt thành hành động cho sự giải phóng tổ quốc. Giữ thái độ rưng rưng trong lúc này là hơn hẳn là phản quốc đó chị à. Tổ quốc đã lên tiếng gọi. Chị phải quả quyết đáp lại: « Có tôi đây » chứ đừng tìm đường lẩn trốn. Có thể sau này anh hướng cuộc độc lập thái bình của Tổ quốc, do xương máu, và nỗ lực của ông bà cha mẹ, chị em không hổ thẹn, cúi gằm.

HOẠT-ĐỘNG CỦA PHỤ-NỮ trong Mặt trận Việt - Minh

Từ khi mặt trận Việt-Minh thành lập phụ-nữ đã tham gia rất đông vào phong-trào cách-mạng. Chị em đã sớm giác ngộ, nhận thấy rõ cái cơ nguy-vong của tổ-quốc cũng ngày càng làm thân dưới ách đế-quốc bóc lột, ngu dân, khủng bố; chị em đã mạnh bạo rút dứt xiềng xích dằn lặt gia đình ra phân-đấu cũng các anh em bên nam giới với một hoài-bão thiết-hà! Thực hiện nền độc-lập của dân-tộc.

Trên thực đường tranh đấu, trung khi lực lượng của chúng ta còn mỏng, bấy giờ, sẵn sự sai của chúng ta hành-hành như thủ dũ, chị em đã tổ những đợt gạn dạn và hi-sinh đến cùng.

Chị em đã hoạt-động, những gì? Chắc phụ-nữ chúng ta ai ai cũng muốn biết. Theo như các tài-liệu chúng tôi đã lược lược, thì không những các chị em đã chiến đấu ở các miền chiến-thị thôn quê, mà ở chiến-khu như chị đã ghi những dấu vết lịch-sử, (xem tiếp trang 2)

Tên gọi chung, chị em trong Phụ-nữ Cứu-quốc đoàn, là phụ-nữ chiến đấu, Phụ-nữ của Việt Nam Dân - Chủ Đàng đã đem mọi hi-sinh, thực hành truyền-truyền trong các giới bạn gái Các Nữ-sinh trong P.N.C.Q. để thực hiện những cuộc biểu-tình, diễu-hành, xung-phong và đã ra rầm rộ đi trong công việc, (xem tiếp trang 2)

(Xem tiếp trang sau)

MẮT TRẦN VIỆT-MINH

GIẢI THÍCH

Cùng với những lá cờ đỏ sao vàng phấp phới trước cửa mỗi nhà trên giải đất Việt-Nam, hai chữ Việt-minh được tất cả quốc dân nhắc nhở tới.

Nhưng Việt-Minh là gì, thành phần của Mặt trận Việt-Minh ra sao, từ trước tới nay Việt-Minh đã hoạt động những gì trong vòng tâm trí chắc chỉ em ta chưa được hiểu rõ lắm và đang khao khát biết rõ.

Chúng tôi dựa theo lời bài tuyên cáo của Ủy-ban Nhân-dân và bài diễn văn của một chỉ đã đọc tại Hội quán hội Khai trí tiến đức hôm 1-9-45 vừa rồi, giải thích mặt trận Việt-Minh, để các chị em có một ý thức rõ rệt về mặt trận V. M đang lãnh trách nhiệm hướng dẫn quốc dân vào một giai đoạn lịch sử mới mẻ.

Theo như tờ tuyên ngôn ngày 25-10-41 Việt-Minh (Việt-Nam độc lập Đông-Minh viết tắt) chủ trương liên hiệp tất cả những thành phần dân tộc và xu hướng chính trị, đang cùng nhau mưu cuộc dân tộc giải phóng và sinh tồn. Việt-minh chủ trương tập hợp hết thảy mọi tính thần độc lập chân chính của các giai cấp, kết thành một khối vô địch đánh đập tan xiềng xích của đế quốc, quét sạch những mưu sảo trá của một nhóm Việt-gian phản quốc chúng đã tự gach tên trong quốc tịch người Việt-Nam.

Coi quyền lợi dân tộc hơn hết thảy. Việt-Minh sẵn sàng giờ tay đón tiếp những cá nhân hay đoàn thể không cử theo chủ nghĩa quốc tế hay quốc gia, miễn thành thực: muốn đánh đuổi phát-xít để dựng lên một nước Việt-Nam tự do và độc lập.

Việt-Minh không quên liên hiệp các dân tộc thiểu số sống trên mảnh đất Đông-Dương này (Mường Thô, Mán, Mên, Lào) đang rên siết dưới ách đế quốc. Việt-Minh lại sẵn sàng bắt tay các dân tộc láng giềng (Tầu, Triều Tiên, Diên-diên, Ấn-độ) để thành lập một mặt trận liên minh chống phát-xít.

Thành phần

Sau khi nhận định rõ ràng rằng: đối với một dân tộc bị áp bức, muốn giải phóng chỉ có một khí giới tốt hơn nhất là vũ khí thống nhất. Việt-Minh mở rộng hàng ngũ để đón tất cả các phần-tử hay đoàn thể cùng theo mục đích chung: chiến đấu cho nền độc lập. Ngoài các hội cứu quốc như:

- Phụ nữ cứu quốc đoàn.
- Thanh niên cứu quốc đoàn.
- Nhi đồng cứu quốc hội.
- Nông nhân cứu quốc hội.
- Công nhân cứu quốc hội.
- Quân nhân cứu quốc đội.
- Thiếu niên tiền phong đội.
- Văn hóa cứu quốc hội.

Có ba chính đảng: Việt Nam Quốc-dân đảng, Việt Nam dân chủ đảng, Đông Dương Cộng-Sản đảng gia nhập mặt trận V. M.

Chương trình

Việt-Minh chủ trương liên hiệp hết các tầng lớp nhân dân, các đoàn thể cách mạng các dân tộc bị áp bức ở Đông Dương đánh đổ chủ quyền phát-xít làm cho nước Việt-Nam và cả xứ Đông Dương được hoàn toàn độc lập.

Sau khi đánh đổ bọn phát-xít sẽ lập nên chính phủ Việt-Nam cộng hòa theo tinh thần dân chủ, lấy cờ đỏ sao vàng làm quốc kỳ, lấy quốc ca là bài hát quốc ca. Chính phủ của nước Việt-Nam dân chủ cộng hòa do quốc dân đại hội cử lên sẽ thi hành chương trình sau đây:

a) Về chính trị: phổ thông đầu phiếu ban bố quyền tự do dân chủ, tổ chức bầu, lục, không quân, nam nữ bình quyền, toàn xã chính trị phạm, thừa nhận quyền dân tộc tự-quyết đối với mọi dân tộc thiểu số ở Đông Dương hủy bỏ hết thảy những hiệp ước Pháp đã ký với bất cứ xứ nước nào? kiên quyết chống mọi xâm lăng.

b) Về kinh-tế: bỏ thuế thân, tịch thu tài sản của phát-xít và Việt gian, quốc hữu hóa nhà ngân hàng của đế quốc, mở mang các ngành kỹ nghệ (nhất là kỹ nghệ nặng), chia lại công điền, giảm thuế địa tô, bồi đắp đê điều, mở mang giao-thông và vận tải, thống nhất sự đo lường.

c) Về xã hội: thi hành luật xã hội và ngày làm 8 giờ - bãi trừ nạn thất nghiệp và mại dâm, giúp đỡ các gia đình đồng con, lập thêm nhà thương, hộ sinh, mở bãi nhi viện và ấu trĩ viện.

Báo mới

Tuần báo Văn Hóa do ông Từ Giây chủ-nhiệm và ông Đào Hùng chủ bút, là một cơ quan tranh đấu của tất cả bạn trẻ. Báo khổ rộng in hai màu, do họa-sỹ Nguyễn sỹ ngọc minh họa và trình bày. Tòa soạn ở 73 Đức-viên, ty trị sự ở 4 phố Lê Thái Tổ. Chúng tôi lòng giới thiệu cơ quan tranh đấu của tất cả bạn trẻ với các độc giả.

d) Về văn hóa - Bài trừ văn hóa phản động mở mang nền văn hóa. Gây dựng nền quốc dân giáo dục - Cường bách giáo dục đến bậc sơ học lập các trường chuyên môn - Khuyến khích và giúp đỡ về mọi mặt để tài năng được phát triển tới, lập những nhà chiếu bóng, diễn kịch, câu lạc bộ, khuyến khích nền thể dục quốc dân.

đ) Đối với các tầng lớp nhân dân, được tự do kinh doanh, quyền sở hữu điền địa được coi trọng, nhà buôn tự do thông thương, thợ thuyền hưởng luật lao động, dân chài có đủ ruộng làm, được cứu tế khi đói kém, công chức bình lính được hầu đãi học sinh được miễn học phí được khuyến khích, nâng đỡ dân bà được ngang quyền đàn ông, trẻ em được săn sóc đặc biệt, người già và tàn tật được cấp dưỡng.

Muốn thực hiện chương trình trên đây điều cốt nhất là phải diệt tan lực lượng của đế quốc phát-xít và cướp lấy chính quyền. Từ bốn năm nay các chiến sĩ Việt-Minh đã hành động trong bóng tối: trải qua biết bao gian lao, đau khổ, hi-sinh, hàng ngũ càng ngày càng chặt chẽ, cương quyết chiến đấu đến hơi thở cuối cùng.

Sự hoạt động của Việt-Minh trước ngày 28-8-1945

1) Về tổ-chức. Nhờ ở sự tuyên truyền của các chiến sĩ, chủ trương Việt-Minh mỗi ngày mỗi phổ biến trong mọi tầng lớp nhân dân. Hàng ngũ Việt-Minh mở rộng, đón tiếp hàng ngàn hàng vạn anh chị em. Khắp mọi nơi, từ thành thị đến thôn quê, đâu đó đều nhắc đến Việt-Minh với một vẻ thiết tha nồng đượ. Những biểu-ô, ảnh, biểu hành, phá kho để quốc phát thóc, dán truyền đơn, biểu ngữ, để huy động quần-chúng và thúc đẩy dân trí, đã làm cho phát-xít lo ngại.

2) Về quân-sự. Việt-Minh bỏ hào vũ trang quần-chúng ở khắp nơi để chuẩn bị chiến đấu, những vũ khí quân đã chiến đấu hết sức anh-đồng, để củng cố địa-ban. Miền Thượng-dã Bắc-bộ đã thành những căn cứ vô cùng chắc chắn của dân-quân.

3) Về ngoại giao. Các chủ-trương đàng dân của Việt-Minh đã khiến các giới Đông-Minh (nhất là Trung-Hoa và Mỹ) rất có thiện cảm với Việt-Minh và hứa hẹn ủng hộ công việc giải phóng dân tộc do Việt-Minh lãnh đạo.

Đề kết thúc cuộc giới thiệu Việt-Minh với các bạn, ta nhận thấy chương trình hoạt động của Việt-Minh có hai phần:

Giải phóng dân tộc
Kiến thiết quốc gia trên nền dân chủ.

Cuộc giải phóng đã bắt đầu. V. M trong giai đoạn này có cái trách nhiệm dẫn đạo quần chúng đi đến chỗ quốc gia hoàn toàn độc lập. Giai cũng như trai trong lúc này, có cái nhiệm vụ phải đoàn kết chặt chẽ, phải trọng trát tự, phải điểm tĩnh để làm hậu-huân cho mặt V. M đang ủng hộ chính phủ Lâm-thời được dễ dàng trong công cuộc ngoại giao với Đông-Minh. Căn cứ vào 400 năm lịch sử của dân tộc, chỉ em ta tin tưởng mạnh mẽ rằng nước Việt-Nam sẽ hoàn toàn độc lập, dân Việt-Nam sẽ đặt tay nhau trên con đường tự do hạnh phúc.

X. X.

Bức thư của ông Ng.-Ái-Quốc gửi cho đồng bào

Hỡi đồng bào yêu quý
Bốn năm trước đây, tôi có thư kêu gọi đồng-bào ta đoàn - kết. Vì có đoàn - kết mới có lực lượng có lực lượng mới đánh được phát-xít, tự do.

Hiện nay quần chúng đã lên. Phong trào cứu-quốc lan tràn khắp nước. Việt-Nam độc-lập Đông-Minh (Việt-Minh) có hàng chục triệu hội viên, gồm đủ các tầng lớp sĩ, nông, công, thương, binh, gồm đủ các dân tộc Việt, Tầu, Nùng, Mường, Mán. Trong Việt-Minh không-bị bắt tay chặt chẽ, không phân biệt gì trai gái trẻ - già, giáo dân, nghèo.

Vừa đây Việt-Minh lại triệu tập Việt-Nam quốc dân đại-hội đại-hội ở Ủy-ban dân-tộc giải-phóng Việt-Nam quyết đấu tranh kỳ cho được độc-lập.

Đó là một vận hội rất to trong lịch-sử tranh đấu giải-phóng của dân-tộc tự-giải-mã-thần-kỳ nay.

Đó là một điều khiến cho đồng-bào ta phấn khởi và riêng tôi thì vui mừng.

Nhưng chúng ta chưa thể cho rằng là đủ. Cuộc tranh đấu của chúng ta đang gay go, giải phóng chúng ta vẫn phải ra sức chiến đấu. Chỉ có đoàn kết phân đấu, nước ta mới được độc-lập.

Việt-Minh là cơ sở cho sự đoàn kết phân đấu của dân tộc ta trong lúc này. Hãy ra nhập Việt-Minh ủng hộ Việt-Minh.

CHÍNH PHỦ MỚI VIỆT NAM

Danh sách các vị bộ trưởng trong chính phủ

Ô Ô Hồ chí Minh: Chủ tịch kiêm bộ ngoại giao
Vô Nguyễn Giáp: bộ Nội vụ
Trần Huy Liệu: bộ Tuyên truyền
Chu Văn Tấn: bộ Quốc phòng
Dương Đức Hiền: bộ Thanh niên
Nguyễn Mạnh Hà: bộ Kinh tế
Vũ Đình Hòe: bộ Giáo dục
Phạm Trọng Khánh: bộ Tư pháp
Phạm Ngọc Thạch: bộ Y tế
Đào Trọng Kim: bộ Công chính
Phạm Văn Đồng: bộ Tài chính
Nguyễn Văn Tố: bộ Cựu tù
Còn hai ông không giữ bộ nào là:
Ô Ô Cù Huy Cận và Nguyễn Văn Xuân.

Hoạt động của Phụ nữ

(tiếp theo trang 1)

Còn ở chiến-khu, ai là người không nghe nói đến đội nữ-binh tuần tiễu trên hồ Ba-bể. Một anh đội-trưởng du-kích có thuật cho chúng tôi nghe một hành-vi táo bạo của chị Nữ-Tinh trong chiến-khu anh: « Chúng tôi, lời anh nói đi cộng tác lúc nào cũng sẵn sàng trường, sàng lọc và lưu đán thật là kém xa mấy chị. Một bữa một chị trong tay chỉ có một dao găm, đã đánh cuộc với chúng tôi bỏ lại một căn cứ Nhật, trực khi giới trên lĩnh gác. Và chị đã thành công. Chị thừa thắng lĩnh cầm pháp, dao găm vào vai nó.

Và anh đội-trưởng kết cấu: Giờ thì chúng tôi không còn giám coi chị em là yếu đuối nữa. Trong công cuộc giải-phóng dân tộc, các chị đã lập được nhiều chiến-công, thật xứng đáng với giọng máu của hai bà Trưng, Triệu.

V. B.

Sự bảo vệ thành phố Hà-nội

Hà-nội hay vùng đất đai này sự việc nghiêm nan nhất đã thuộc vào bàn tay Việt-Nam thì công là đất nước Việt-Nam cả, bốn phần nghìn dân cũng một lòng tha thiết yêu quý như nhau, cũng không giữ với một sức đồng minh như nhau.

Nhưng thì-đó của một nước có cơ cấu hệ như trái tim đối với thân người, nên trong các chiến tranh, nước nào cũng lo gìn giữ thủ-đô trước hết và cần trọng hơn hết. Thủ-đô của ta, là tinh thần chiến đấu vẫn còn. Thủ-đô của ta là hồn nước còn nơi nương dựa. Cho nên trong tình thế này, vấn đề phòng giữ thủ-đô không những là mối lo của tất cả dân chúng, mà cốt nhiên là của cả chính phủ nữa. Muốn để cho dân chúng được yên tâm về vấn đề đó, hôm vừa đây ông bộ trưởng bộ thanh-niên Dương - Đức - Hiền đã xuống Đông Dương Học Xá để nói chuyện về những nhiệm vụ của thanh-niên trong việc bảo vệ thành phố.

Hiện nay, Việt-Nam thanh-niên đoàn do chính phủ trước cho phép thành lập đã giải tán, bộ thanh niên trong Chính-phủ nhân-dân đã bắt đầu tổ chức đoàn Việt-Đông Thanh-Niên. Đoàn này vẫn theo cách thức tổ chức của đoàn trước nghĩa là thành phố Hà-nội sẽ chia ra 4 khu; cũng sẽ có những đoàn trưởng và toàn trưởng v. v.

Đại biểu Thanh niên các phố sẽ chọn lọc lại và lập danh sách các bạn tình nguyện nhập thêm rồi để về trụ sở làm thời của Việt-đông Thanh-niên đoàn tại nhà 3, Việt-Nam học-xá.

Nhiệm vụ của toàn gồm có:

- 1) Bảo - vệ thành phố nếu xảy ra tình hình nghiêm - trọng
- 2) Giúp thêm vào việc giữ gìn trật tự trong phố
- 3) Giúp thủ-đô Việt-Nam cho có một bộ mặt sạch sẽ, đẹp đẽ, sáng sủa và vui tươi.

Khi giới như gươm đao dao mác của đoàn sẽ có 1 ban kiểm sát để tránh mọi sự lạm dụng. Cần nhất là toàn-kiểm sẽ dùng những khí-giới ấy một cách kín đáo không hung hăng tỏ vẻ hiên chiến khiến người ngoại quốc phải e ngại.

Trước sự tổ chức có phương pháp và tin ở tinh thần cương quyết của thanh niên hiệp lực với binh sĩ dân chúng Việt-Nam ta hãy tin chắc chắn đất « Nghĩa năm vạn vật » của chúng ta không thể có kẻ nào phạm tới.

Lời chia buồn

Nhân dịp cụ bà LÊ TÂN, thân mẫu ông bà Lê Cường, chủ nhà in Lê Cường ở Hà-nội, vừa mệnh chung tại quê nhà ở làng Bô Khê (Thanh oai, Hà đông) chúng tôi xin có lời thành thực kính viếng cụ và chia buồn cùng ông bà Lê Cường và tang quyến.

Ông Bà Bằng Dương
Chức Nhiệm Báo Đoàn Bà

KHÁU CỜ

Sáng nay em khâu cờ Việt-Minh nền đỏ sao vàng, đỏ chói lọi, vàng sán lạn. Ánh sáng chiếu vào lá cờ càng thêm rực rỡ.

Phải Việt-Minh đã ra ngoài ánh sáng, em tự do trang điểm cho lá cờ, em tự do lựa mũi kéo cắt hình sao năm cánh. Em nhớ lại một đêm đông, ngồi ngả ợc nghĩ bài luận pháp văn của lão « Ri-ay » (biệt hiệu của một giáo học trò đã tằng), mà không ra một từ văn nào. Em bực tức, vứt quẳng bút, rồi không hiểu với mục đích gì, em cắt em khâu cờ đỏ sao vàng, cắt những tay ran ran, khâu những đường cương mũi kim đi dài, ngắn không đều. Mỗi khi có tiếng động nhỏ em thì vội tắt đèn.

Em khâu, khâu mãi tới giờ gáy và muôn năm mong ước rộn rập trong óc em: có ngày nào nước Việt-Nam đòi lại quyền độc-lập không nhỉ. Có ngày nào quốc kỳ Việt-Nam nền đỏ với sao vàng không nhỉ.

Cờ khâu xong, em vuốt ve, gói kỹ giấu bên nóc tủ - Còn bài luận? - Tinh sao bây giờ? Em ngơngai bất thiện ngơngai địa, nghĩ gì viết ấy, mặc!

Tuần lễ sau giờ pháp văn! Lão « Ri-ay » gọi em lên, giả lại bài luận với quả trứng tròn (ô), kèm thêm một trang phê bình nào là: Incorrect - Pas français tout! - Idée folle - Médiocre - Em sẽ luôn từ luận đi, « Ri-ay » phải không, thử xem thêm một tiếng (ô) nữa vào hàng hạnh kiểm bất chấp 100 lần: « Tôi không được có bài đã chữa khi không vừa ý ». Em ức quá! Người Việt-Nam như em quốc văn chưa thông, đã bắt luận pháp văn! Đã thế, được!

Sau buổi học, em về nhà lấy lá cờ trên nóc tủ, hăm hờ đến một chốc quê gần tỉnh lỵ - Và... trong buổi họp cho đồng đội em, em phát cờ Việt-Minh kêu gọi đồng bào đến nghe em « diễn thuyết ». Dân quê xóm quanh em, mắt họ long lanh nghe em nói chương trình Việt-Minh, họ họ nắm chặt ra về cảm tức khi nói đến chính sách thực dân.

Em cảm động quá! Công hàng hái thêu, em kêu to những khẩu hiệu: Việt-Nam, độc lập muôn năm, « Ủng hộ Việt-Minh ». Dân quê cũng đồng thanh kêu to.

Trước khi giải tán, em cầm cờ Việt-Minh ở giữa chợ Lạc ra về, em một mình chỉ đi như lại một em đã làm. Em không ngờ có sự thành công ấy, em cảm thấy địa Việt-Nam lúc nào cũng sẵn sàng ủng hộ một đồng chí cách mạng chân chính, dân Việt-Nam như nghẹn ngào vì không được hô to hai tiếng: độc lập. « Độc lập » phải chỉ hai tiếng ngắn ngủi ấy đã làm dân Việt-Nam quên thân mình, say sưa mà hy sinh, mà tranh đấu tới cùng.

Em thấy may mắn sao không bị bắt trong khi nói. Em nhớ lại, một lần họp quần-đ, các đoàn có cho em biết muốn đi chiến-quật nước, « một tiếng » phải có tinh thần cấp một đồng chí hành, chẳng những nước « một tiếng » bao giờ cũng phải có người tự nguyện và cần phải cải trang là đồng chí nữa. Em hồi tưởng lại lần đầu tiên nguyên tắc, và như lo sợ một chuyện gì sẽ xảy ra.

Nhưng trong cái to, có cái vui, cái vui không bỏ bên bởi hy vọng ở mai sau.

Giờ đây, Hà-nội, cờ sao sáng, lá cờ đỏ sao vàng bay phấp phới trên tháp của giữa hồ Hoàn-kiểm. Cờ Việt-Minh đã ra ngoài ánh sáng. Ước vọng của em đã toại chưa?

Mai đây! chúng ta lại nối tiếp đời học sinh, chúng ta sẽ mở một học quốc văn, mở một lần mảy con tinh với những danh từ hay mà xưa kia chúng ta không được dùng say sưa với các vị anh-hùng của lịch sử Việt-Nam, say sưa học hỏi những người ngoại của sông Hồng-Hà, sông Thái Bình v. v., nhện sét li mi những cái lạ của ngọn núi cao Fansi-pan, thảo chi từ núi với những cái đạo của gầy núi Hoàng-Sơn. Ta còn bé, chưa có thể sách oa-li đi ngoạn cảnh đã đây được, nhưng ợc ta sẽ được du lịch với quần địa dư của đất nước Việt-Nam - Học nhiều với ước vọng sẽ gom góp sức để xây đắp một tương lai rực rỡ cho nước nhà.

MỘT HỌC TRÒ NHỎ

Tôi đã gặp hai nữ chiến-sĩ...

(tiếp theo trang trước)

Chính các chị không hề bao giờ tự tưởng mình đã làm những chuyện phi thường, đáng đem làm gương làm mẫu cho ai mà cần giải giồng kể kể. Đức khiêm tốn tự nhiên của các chị khiến cho tôi không dám giới giới cái thói tò mò trong nghề nghiệp ra nữa. Tôi không còn dám yêu cầu các chị cho biết những chuyện hay hay các chị đã chứng kiến hoặc đã đóng vai chủ động ở trên các chiến khu nữa. Tôi tự bảo tôi: Hãy để mất nhĩa ở các ợ chiến-sĩ ấy cái gương hy sinh cho đồng minh, chứ đừng nên coi đây là những khó chuyện là để thỏa cái tính tò mò tầm thường của ta. Vì làm thế ta xúc phạm các nữ chiến-sĩ đây. Hãy để cái việc ấy về sau này khi các chị không còn cần phải đeo đai đeo súng.

Ấy tôi nghĩ thế mà tôi không có bài phóng văn các nữ chiến-sĩ như tôi đã dự định đã thuật lại với các chị em.

THU LINH

QUÝ BÀ ! QUÝ CÔ ! MUỐN CÓ :

Giấy tốt, đẹp bền và dễ đi, không dàu sánh kịp xin mời lại hiệu :

LẤY CÔNG LÀM LỜI

9\$00 một áo giải và quần

QUÊ - HIÊN

36, Phố Hàng Bô, Hà-NỘI SẼ ĐƯỢC NHƯ Ý !

NHÀ MAY PHỤ - NỮ

LÊ-TÂN 30, Lô Đức Hà-nội

Chủ nhiệm kiêm quản lý: Bà THUY AN